

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ

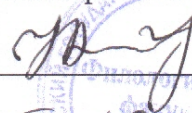
«Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко»

Филологический факультет

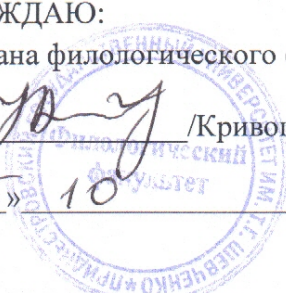
Кафедра украинской филологии

УТВЕРЖДАЮ:

И.о декана филологического факультета

доц. /Кривошапова Н.В./

«05» 10 2018 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

на 2018/2019 учебный год

учебной дисциплины

«Основной язык (теоретический курс) Морфология»

Направление подготовки:

45.03.01 ФИЛОЛОГИЯ

Профиль подготовки:

«ОТЕЧЕСТВЕННАЯ ФИЛОЛОГИЯ (УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА)»

Для набора 2015 г.

квалификация (степень) выпускника

БАКАЛАВР

Форма обучения:

ОЧНАЯ

Тирасполь 2018

Рабочая программа дисциплины ««Основной язык (теоретический курс) Морфология» /сост. А. А. Дубик – Тирасполь: ГОУ ПГУ, 2018. – 12 с.

Рабочая программа предназначена для преподавания дисциплины **«Основной язык (теоретический курс) Морфология»** студентам очной формы обучения по направлению подготовки 45.03.01 «Филология».

Рабочая программа составлена с учетом Федерального Государственного образовательного стандарта высшего образования по направлению подготовки 45.03.01. «Филология», утвержденного постановлением Минобрнауки РФ № 947 от 07.08.2014 г.

Составитель: _____

/А. А. Дубик, ст. преп./

1. Цели и задачи усвоения дисциплины

В комплексе дисциплин, обеспечивающих профессиональную подготовку учителя украинского языка и литературы разных типов средних учебных заведений, важное место принадлежит курсу современного украинского литературного языка, в частности морфологии, объектом изучения которого является четко организованная система, в которую входят морфологические классы слов и их формы на основе понимания синтаксических функций в структуре словосочетания и предложения.

Предметом изучения учебной дисциплины является слово с грамматического взгляда: особенности словоизменения, характеристика грамматических категорий, грамматические формы слова, способы выражения грамматических значений.

Междисциплинарные связи: современный русский язык, современный украинский язык (лексикология), историческая грамматика украинского языка.

Целью преподавания учебной дисциплины является усвоение теоретического и практического материала, касающегося изучения всех частей речи; совершенствование умения применять полученные знания на практике; улучшение культуры речи студентов.

Основными задачами изучения дисциплины "Современный украинский язык. Морфология" являются:

- усвоить теоретический материал, касающийся изучения всех частей речи;
- усовершенствовать умение применять теоретический материал на практике речи, выполнении различного характера задач;
- научиться разграничивать части речи, определять их морфологические признаки, особенности словоизменения;
- углубить знания о склонении (словоизменении) слов;
- усовершенствовать навыки склонения именных частей речи;
- улучшить знания и умения образовывать причастия, деепричастия и употреблять их в собственной речи;
- усовершенствовать знания о создании и правописание наречий и наречных слов;
- улучшить орфографические и стилистические навыки применения служебных частей речи;
- улучшить культуру речи студентов (употребление нормативных грамматических форм рода, числа падежа и прочее).

2. Место дисциплины в структуре ООП ВО

Данная учебная дисциплина входит в раздел базовой части «Б.1.Б.12.3.» ФГОС по направлению ВО 45.03.01 «Филология», профиль подготовки «Отечественная филология (украинский язык и литература)».

Курс морфологии современного украинского литературного языка представлен лекционными, практическими и лабораторными занятиями, непосредственно связан с другими профессиональными дисциплинами, к которым относится прежде всего историческая грамматика, современный украинский литературный язык, история украинского литературного языка.

3. Требования к результатам освоения дисциплины:

Изучение дисциплины направлено на формирование таких компетенций:

Компетенции	Содержание компетенции
ОПК-2	способностью демонстрировать знание основных положений и концепций в области общего языкознания, теории и истории основного изучаемого языка (языков), теории коммуникации
ОПК-5	владение навыками проведения учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в учреждениях общего и среднего специального образования; практических занятий по филологическим дисциплинам в образовательных учреждениях высшего профессионального образования

В результате усвоения дисциплины студент должен

3.1. Знать:

- теоретический материал по принципам разделения слов на части речи;
- семантику, морфологические признаки, синтаксические функции различных частей речи;
- различия в проявлении общих грамматических категорий в разных частях речи;
- особенности словоизменения разных частей речи;
- закономерности образования причастий, деепричастий;
- закономерности создания, применения и написания наречий и наречных слов;
- семантические типы служебных частей речи, их группы по происхождению, составу, стилистическими свойствами;

3.2. Уметь:

- устанавливать грамматические значения слов, языковые средства их выражения;
- определять принадлежность слов к определенным частям речи, учитывая явления перехода из одной части речи в другую;
- характеризовать слова по принадлежности к частям речи на основе лексического значения, морфологическим признакам, синтаксических функций;
- определять грамматические формы;
- определять именные части речи в соответствии с закономерностями украинского языкознания;
- строить предложения, употребляя синонимичные временные и другие формы глагола;
- употреблять в связной речи правильные формы причастий и деепричастий;
- в соответствии со стилем подбирать предлоги из синонимического ряда;
- записывать сложные предлоги за правилами орфографии;
- строить различные типы сложносочиненных и сложноподчиненных предложений, пользуясь соответствующими союзами;
- правильно употреблять частицы в соответствии с выполняемыми ими функциями;
- учитывая особенности языкового стиля, определять соответствующие грамматические формы;
- выполнять морфологический анализ различных частей речи;

3.3. Владеть:

- технологией основных методов и приемов обучения языку, оптимально использовать средства обучения, элементы программирования, алгоритмизации и компьютеризации на уроках языка, исходя из специфики изучаемого.

4. Структура и содержание дисциплины (модуля)

4.1. Распределение трудоемкости в з.е./ч по видам аудиторной и самостоятельной работы студентов по семестрам:

Сем.	Трудоемкость в з.е./часы	Количество часов					Форма итогового контроля
		В том числе					
		аудиторных					
		Всего	Лек- ции	Лаб раб.	Практи- ческие занятия		
5	3 з.е./108 час.	62	18	14	30	10	экзамен(36)
6	5з.е./141час.	50	14	12	24	94	экзамен(36)
Всего	8 з.е./288 час.	112	32	26	54	104	экзамен(72)

4.2. Распределение видов учебной работы и их трудоемкости по разделам дисциплины

№ раз- дела	Наименование разделов	Количество часов				
		Всего	Аудиторная работа			Внеауд. работа (СР)
			Л	ПЗ	ЛР	
1	Іменні частини мови. Іменник	36	10	20	6	5
2	Іменні частини мови. Прикметник. Числівник.	26	8	10	8	5
3	Займенник. Дієслово.	32	8	16	8	60
4	Прислівник. Службові частини мови. Вигук.	18	6	8	4	34
	Всего: 288 год.	112	32	54	26	104 экзамен(72)

4.3. Тематический план по видам учебной деятельности:

Лекции

№ п/п	№ раздела дисциплины	К-во часов	Тема лекции	Уч.-нагл. пособия
			5 семестр	
1	1	2	Граматика як наука про будову мови. Основні поняття граматики (граматичне значення, граматична форма, граматична категорія). Засоби і способи вираження граматичних значень.	таблиці
2	1	2	Проблема виділення частин мови і принципи їх класифікації. Перехідні явища в українській мові.	таблиці
3	1	2	Іменник. Загальна характеристика. Лексико-граматичні розряди іменника (іменники власні й загальні, назви істот і неістот, конкретні й абстрактні, збірні, іменники з речовинним значенням; сингулятиви).	таблиці

4	2	2	Категорії роду, числа, відмінка іменника (особливості роду іменників, іменники спільного роду, рід невідмінюваних іменників). Іменники <i>singularia tantum</i> , іменники <i>pluralia tantum</i> . Основні відмінкові значення.	таблиці
5	1	2	Поділ іменників на відміни та групи. Особливості відмінювання іменників. Закінчення іменників у формі кличного відмінка. Морфологічний розбір іменника.	таблиці
Итого по разделу: 10				
6	2	2	Прикметник. Значення прикметника, його граматичні ознаки. Розряди прикметників за значенням.	таблиці
7	2	2	Ступені співвідносної та безвідносної міри якості прикметників. Повні та короткі форми прикметників, їх стилістичні властивості та сфера вживання. Особливості відмінкових форм прикметників. Морфологічний розбір прикметника.	таблиці таблиці
8	2	2	Числівник. Загальна характеристика. Значення і структурні розряди числівників. Правопис і відмінювання числівників.	таблиці таблиці
9	2	2	Сполучуваність числівників з іменниками. Наголошування числівників. Морфологічний розбір числівника	таблиці
Итого по разделу: 8				
Всего за 5 семестр: 18				
6 семестр				
10	3	2	Займенник як частина мови. Групи займенників за значенням та їх семантико-граматичні особливості. Відмінювання і правопис займенників. Суплетивні форми займенників. Синтаксичні функції займенників. Морфологічний розбір займенника.	таблиці
11	3	2	Дієслово. Загальна характеристика. Основні дієслівні категорії. Категорія виду. Категорія перехідності/ неперехідності. Категорія стану	таблиці
12	3	2	Категорія способу. Категорія часу. Категорії особи і роду дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Визначення дієвідміни за основою теперішнього часу та основою інфінітива. Безособові дієслова. Морфологічний розбір дієслова.	таблиці
13	3	2	Дієприкметник як частина мови. Творення дієприкметників. Дієслівні форми на -но, -то. Дієприслівник як частина мови. Творення дієприслівників. Морфологічний розбір дієприкметника і дієприслівника	таблиці таблиці

Итого по разделу: 8				
14	4	2	Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Морфологічний розбір прислівника. Безособово-предикативні слова (слова категорії стану).	таблиці
15	4	2	Прийменник як частина мови. Класифікація прийменників з погляду походження й будови. Особливості вживання деяких прийменникових конструкцій в українській мові порівняно з російською.	таблиці
16	4	2	Сполучник як частина мови. Класифікація сполучників з погляду походження й будови. Сполучники сурядності в українській мові. Сполучники підрядності в українській мові. Частка як частина мови. Класифікація часток. Вигуки як особливий розряд слів. Звуконаслідувальні слова. Розряди вигуків за походженням. Перехід самостійних слів і словосполучень у вигуки.	таблиці
Итого по разделу: 6				
Всего за 6 семестр: 14				

Практические (семинарские) занятия

№ п/п	№ раздела дисциплины	К-ть годин	Тема практического занятия	Уч.-нагл. пособия
5 семестр				
1	1	2	Граматичні категорії в українській мові.	Методичні рекомендації
2	1	2	Класифікація частин мови в українській мові.	Методичні рекомендації
3	1	4	Лексико-граматичні розряди іменників.	Методичні рекомендації
4	1	2	Рід і число іменників.	Методичні рекомендації
5	1	2	Основні значення відмінків іменників.	Методичні рекомендації
6	1	4	Словозміна іменників.	Методичні рекомендації
7	1	2	Словозміна іменників	Методичні рекомендації
8	1	2	Контрольна робота	Методичні рекомендації
Итого по разделу: 20				
9	2	2	Лексико-граматичні розряди прикметників. Граматичні категорії прикметників.	Методичні рекомендації

11	2	2	Словозміна прикметників.	Методичні рекомендації
12	2	2	Контрольна робота.	Методичні рекомендації
13	2	2	Граматичні категорії числівників. Значеннєві і структурні розряди числівників. Словозміна числівників.	Методичні рекомендації
16	2	2	Контрольна робота.	

Итого по разделу: 10

Всего за 5 семестр: 30

			6 семестр	
1	3	2	Значеннєві розряди займенників.	Методичні рекомендації
2	3	2	Словозміна займенників.	Методичні рекомендації
3	3	2	Самостійна робота.	Методичні рекомендації
4	3	2	Дієслівні форми.	Методичні рекомендації
5	3	2	Категорія виду дієслова. Категорія перехідності/неперехідності дієслова.	Методичні рекомендації
6	3	2	Категорія особи, роду і числа дієслова. Категорія часу дієслова	Методичні рекомендації
7	3	2	Категорія способу дієслова.	Методичні рекомендації
8	3	2	Контрольна робота	Методичні рекомендації

Итого по разделу: 16

11	4	2	Значеннєві розряди прислівників. Модальники і станівники. Правопис числівників.	Методичні рекомендації
13	4	2	Особливості вживання прийменників і сполучників.	Методичні рекомендації
14	4	2	Особливості функціонування часток і вигуків.	Методичні рекомендації
15	4	2	Контрольна робота	Методичні рекомендації

Итого по разделу: 8

Всего за 6 семестр: 24

Лабораторные занятия

№ п/п	№ раздела дисциплины	К-ть часов	Тема лабораторного занятия	Уч.-нагл. пособия
			5 семестр	
1	1	2	Лексико-граматичні розряди іменників.	Методичні рекомендації

2	1	4	Морфологічний розбір іменників.	Інд. Картки
Итого по разделу: 6				
3	2	2	Лексико-граматичні розряди прикметників.	Інд. картки
4	2	2	Морфологічний розбір прикметників	Методичні рекомендації
5	2	2	Розряди числівників. Вживання числівників.	Інд. картки
6	2	2	Морфологічний розбір числівників.	Методичні рекомендації
Итого по разделу: 8				
Всего за 5 семестр: 14				
6 семестр				
1	3	2	Вживання займенників у мовленні.	інд. картки
2	3	2	Закономірності творення виду дієслів.	Інд. картки
3	3	2	Категорія способу дієслова.	Інд. картки
4	3	2	Дісприкметник і дієприслівник.	Інд. Картки
Итого по разделу: 8				
5	4	2	Написання прислівників.	Інд. картки
6	4	2	Особливості функціонування службових частин мови.	Інд. картки
7	4	2	Перехідні явище в системі частин мови	Методичні рекомендації
Итого по разделу: 4				
Всего за 6 семестр: 12				

Самостоятельная работа студента

Раздел дисциплины	№ п/п	Тема и вид СРС	Трудоемкость (в часах)
Іменні частини мови. Іменник	1	Співвідношення змісту і форми вираження граматичних категорій іменника	3
	2	Семантичні функції відмінків.	1
	3	Транспозиційні форми відмінків.	1
Итого по разделу:			5
Іменні частини мови. Прикметник. Числівник.	4	Співвідношення змісту і форми вираження у категоріях прикметників	1
	5	Категорія співвідносності інтенсивності ознаки. Категорія обмеження ознаки.	2
	6	Категорія кількісної градації ознаки. Категорія посесивності, темпоральності і локатива прикметника	1
	7	Синтаксичні параметри числівника.	1
Итого по разделу:			5
Займенник. Дієслово	8	Семантичні особливості дієслова. Категорія аспектуальності дієслова.	7
	9	Категорія родів дії дієслова	7
	10	Категорія первональності/імперсональності.	7
	11	Перехідні між категоріально дієслівні явища.	7

	12	Стилістичне вживання займенників.	7
	13	Перехідні явища в системі займенника.	5
	14	Написання рефератів	10
	15	Складання тестів	10
	Итого по разделу:		60
Прислівник. Службові частини мови. Вигук.	16	Синтаксичні параметри прислівника.	6
	17	Основні типи адвербіальної деривації.	6
	18	Аналітичні прислівники просторової і темпоральною семантикою.	6
	19	Темпоральні і логічні прийменники	6
	20	Звуконаслідувальні слова	6
	21	Складання тестів:	4
Итого по разделу:			34
Всего:			104

5.Примерная тематика курсовых проектов современного украинского литературного языка (см. ФОС)

- 1.Антоніми в прислів'ях і приказках.
- 2.Складні прикметники у творах О.Гончара.
- 3.Оноастичний простір роману П.Загребельного «Диво».
- 4.Тропеїчне мовлення Ірен Роздобудько.
- 5.Фразеологізми у творах М.Стельмаха.
- 6.Зменшено-пестливі суфікси у творах для дітей Лесі Українки.
- 7.Синоніми у поетичній творчості І.Франка.
- 8.Вставні слова, словосполучення і речення у творах Г.Тютюнника.
- 9.Дендроніми у народних казках.
- 10.Порівняння у народних казках.

6.Образовательные технологии

Семестр	Вид занятий (Л, ПР, ЛР)	Использование интерактивных образовательных технологий	К-во часов
	ПР	Пізнавальні («Ділова гра», «Імітаційна модель»), коло ідей	6
	ПР, ЛР	Експертно-аналітична робота з візуальним матеріалом, виконання письмових завдань, експрес-опитування.	6
	Пр,ЛР	Тестові завдання, електронні види тестування	5
	ПР	Дискусії на задану тему	5
	ПР	Обговорення вивченого матеріалу в малих проблемних групах	4
	Всего:		26

7.Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов (см.ФОС)

Виды итогового контроля

Зачет – не передусмотрено.

Екзамен - проводиться в тестовой форме.

8. Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины (модуля)

8.1. Основная литература:

- Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К., 1993.
- Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Грищенко А.П. Граматика української мови. – К., 1982.
- Волкотруб Г.Й. Практична стилістика сучасної української мови. – К., 1998.
- Горяний В.Д. Рідна мова 10-11 кл. –К., 1995.
- Доленко М.Т. Сучасна українська мова. Збірник вправ. – К., 1989.
- Доридор Г., Козленко І. Українська мова. Практикум. - К., 2003.
- Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів. – К., 2003.
- Кононенко П.П., Кадомцева Л.О., Мацько Л.І. Українська мова. Посібник для вступників до вузів. – К., 1992.
- Муромцева О.Г. Збірник вправа з сучасної української літературної мови. –Харків, 1999.
- Пишемо правильно українські диктанти. Методичні вказівки для абітурієнтів. – Одеса, 2008.
- Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ. – К., 1995.
- Практикум з правопису української мови. – Донецьк, 2007.
- Проблеми граматики і лексикології української мови. Збірник наукових праць. – К., 1998.
- Сучасна українська літературна мова /За ред.. А.П.Грищенка. – К. 1993
- Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. – К., 1994.
- Сучасний український правопис. Комплексний довідник. – Харків, 2002.
- Українська мова. Орфографія. Орфоепія. Тестові завдання. – К., 2009
- Український орфографічний словник /За ед.. А.О.Свашенко. – Харків, 1997.
- Чак Є. Складні випадки правопису та слововживання. –К., 1998.
- Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови. Модульний курс. – К., 2006.
- Ющук І.П. Практикум з української мови. – К., 1997.

Справочная литература

1. Український правопис. – К., 1993.
2. Етимологічний словник української мови. – К., 1982-2003. – Т.1-4.
3. Інверсійний словник української мови. – К., 1985.
4. Полюга Л.М. Словник українських морфем. - К., 2001.
5. Сікорська З.С. Українсько-російський словотворчий словник. – К., 1995.
6. Словник іншомовних слів / За ред. О.С.Мельничука. – К., 1993.

8.2.Дополнительная література:

- Бабій І.М., Вільчинська Т.П. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Практикум. – Тернопіль, 2002.
- Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К., 1993.
- Гужва Ф.К. Морфология русского языка. – К., 1987.
- Доленко М.Т. та інші. Сучасна українська мова.Збірник вправ. – К., 1989.
- Доридор Г., Козленко І. Українська мова. Практикум. – К., 2003
- Горпинич С.П. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка.Словотвір. Морфологія. – К., 1999.
- Карпенко Ю.А.Вступ до мовознавства. – Одеса, 1991.
- Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови. – К., 1998.
- Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів. – К., 2003.

Муромцева О.Г. Збірник вправ з сучасної української літературної мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. – Харків, 1999.
Практикум з української мови. – К., 2007.
Проблеми граматики і лексикології української мови./Збірник наукових праць. – К., 1998.
Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. – К., 1993.
Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. – К., 1994.
Українська мова. Тести 5 – 12 класи. Абітурієнту. – К., 2006.
Український орфографічний словник. - Харків, 1997.
Український правопис. – К., 1993.
Шевчук. С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови. Модульний курс. – К., 2006.

8.3. Програмное обеспечение Интернет-ресурсы

<http://pidruchniki.com/>

<http://ru.wiktionary.org/>

<http://ru.wiktionary.org/>

8.4. Методические указания и материалы по видам занятий

Учебная дисциплина обеспечена учебно-методической документацией и материалами, которые находятся в библиотеке кафедры.

1.Дубик А.О. Навчально-методичний посібник з сучасної української літературної мови: морфеміка, словотвір, морфонологія (для студентів філологічного факультету, які навчаються за спеціальністю «Українська мова , література та іноземна мова»). – Тирасполь: Вид-во Придністр. ун-ту, 2009. – 80с.

9. Материально-техническое обеспечение дисциплины (модуля):

Приднестровский государственный университет им. Т. Шевченко, Филологический факультет имеет материально-техническое обеспечение для выполнения этой программы:

- доступ к сети Интернет во время самостоятельной работы;
- наличие специальных аудиторий, оборудованных мультимедийной аппаратурой;
- библиотечный фонд университета, Центра украинской культуры, кафедры украинской филологии;
- тестовые задания для проверки знаний по дисциплине «Морфология»
- мультимедийный проектор с экраном для презентаций.

10. Методические рекомендации по организации изучения дисциплины (см.ФОС).

11. Технологическая карта дисциплины

Курс _____ 3 _____ группа ФФ16ДР62УА семестр _____ 5,6 _____

Преподаватель-лектор Дубик А.А.

Преподаватели, ведущие практические занятия Дубик А.А.

Кафедра _____ Украинской филологии

Модульная система не предусмотрена.

Составитель
ст. преподаватель

Зав. кафедрой
украинской филологии
доцент

Дубик А.А.

Якимович Е.Л.